

Pekka Aula

Mitä Suomalainen Tiedeakatemia tekee?

Pääsihteerin tervehdys

STRATEGIA ON HYVIN sotaisa termi. Sen etymologiset juuret juontavat antiikin Kreikkaan, jossa sillä tarkoitettiin armeijaa tai sodanjohtotaitoa. Nykyään strategia-termi on tuttu eritoten johtamispuheesta, johon se tuli ensin yritysmaailmaan ja sittemmin julkishallintoon ja muihin organisaatioihin. Ajassamme on vaikea löytää yritystä tai yhteisöä, joka ei tekisi strategiaa jossain muodossa.

Myös Suomalainen Tiedeakatemia tekee strategiatyötä, joskin varsin pehmeässä muodossa. Tiedeakatemian viime vuosien strategiaan liittyvät ponnistelut ovat olleet tulevan toiminnan painopisteiden pohdiskelua ja paketointia. Painopisteet kertovat, mitä pidetään tärkeänä ja huomiota arvoisena. Ne auttavat kohdentamaan voimavaroja ja ovat osaltaan määrittämässä Tiedeakatemian tarinaa. Kaiken keski-

össä ovat akatemiamme säännöt ja ytimessä sääntöjen ensimmäisen pykälän määrittämät perustehtävät.

Tiedeakatemian hallitus päivitti vuonna 2020 akatemian strategiset painopistealueet kaudelle 2021–2024. Strategian ydin on ajatus arvokkaasta tieteestä. Tieteellä on, ja tiede luo, arvoa yhteiskunnalle, erilaisille yhteisöille ja yksilöille. Arvokkaan tieteen ytimessä ovat pyrkimys totuuteen, sivistys, tasa-arvo ja yleinen mahdollisuus hyvään elämään. Arvokas tiede on avointa, riippumatonta ja rajatonta, ja se kuuluu kaikille. Arvokkaan tieteen perustoina ovat vaikuttava, yhteisöllinen, kestävä ja uusiutuva tiede.

Vaikuttavan tieteen ytimessä ovat tutkittuun tietoon perustuvan yhteiskunnallisen päätöksenteon edistäminen ja vaikuttaminen tiedettä koskeviin poliittisiin

Professori Pekka Aula aloitti Suomalaisen Tiedeakatemian pääsihteerinä 1.1.2016.

Professori Aula on Tiedeakatemian ensimmäinen täysipäiväinen pääsihteer.

päätöksiin. Tavoitteena on monipuolistaa jäsenistön ja ryhmien asiantuntemuksen käyttöä tutkittuun tietoon perustuvan poliittisen päätöksenteon neuvonannossa. Tarkoituksena on myös kasvattaa ymmärrystä siitä, miten tiede toimii, ja samalla vaikuttaa tieteen arvostukseen. Lisäksi tärkeää on lisätä tieteentekijöiden ymmärrystä yhteiskunnallisen päätöksenteon mekanismeista.

Yhteisöllisen tieteen perustana on Tiedeakatemia jäsenistön osallistaminen ja osallistuminen Tiedeakatemia toimintoihin ja toiminnan kehittämiseen. Yhteisöllinen tiede on Tiedeakatemia ja muun kansallisen ja kansainvälisen tiedeyhteisön välistä vuorovaikutusta. Yhteisöllinen tiede tarkoittaa tieteenharjoittajien vuorovaikutuksen parantamista tieteenalojen rajojen yli ja tieteenaloja eriyttävien siilojen läpi.

Kestävä tiede tavoittelee kaikelle tietelle yhteistä ja yleisesti hyväksyttyä arvopohjaa. Kestävä tiede tukee ja edesauttaa kestävästä kehitystä muun muassa yhteiskunnan, ympäristön ja talouden alueilla. Kestävään tieteeseseen kuuluu myös osallistuminen julkiseen yhteiskunnalliseen keskusteluun ja kestävä kehityksen tavoitteiden edistäminen tieteen keinoin.

Uusiutuva tiede on välttämätöntä tieteen oman kehityksen, uskottavuuden ja vaikuttavuuden säilyttämiseksi. Uusiutuva tiede samalla edistää kestävä kehityksen tutkimusta ja auttaa ratkaisujen löytymistä muun muassa uusiin viheliäisiin ongelmiin. Uusiutuva tiede on monitieteistä, multimodaalista ja laaja-alaista. Paikallisen tason lisäksi oleellista on näköala maailmanlaajuisiin haasteisiin.

Strategian painopisteet ja niihin liittyvät valinnat auttavat Tiedeakatemiasa vastaamaan ympäristön haasteisiin ja sopeuttamaan toimintojaan muuttuviin olosuhteisiin. Samalla strategia on nippu ohjeita, joita seuraamalla Tiedeakatemiasa voi muuttaa maailmaa.

Painopisteillä on myös suora käytännön hyöty kaikille tiedeakatemiaalaisille. Strategia auttaa meitä kertomaan muille vastauksen, ainakin minulta usein kysyttyyn kysymykseen: ”Mitä Suomalainen Tiedeakatemiasa tekee?” Tästä voimme johdattaa ajatuksen lyhyestä puheenparresta, jota jokainen voi hyödyntää kohtaamisissaan. Eräänlainen hissipuhe siis, joka voi olla esimerkiksi seuraavan kaltainen:

Suomalainen Tiedeakatemiasa edistää tieteellistä tutkimusta ja tutkittuun tietoon perustuvaa yhteiskunnallista päätöksentekoa. Se jakaa apurahoja, järjestää tilaisuuksia, julkaisee tieteellisiä julkaisuja ja ottaa kantaa tiedettä koskeviin kysymyksiin. Tiedeakatemiasa edistää tieteen vaikuttavuutta ja kestävä kehitystä, lisää tieteen sisäistä ja yhteiskunnallista vuorovaikutusta ja yhteistyötä sekä edesauttaa tieteen uudistumista. Tavoitteena on tiede, jolla on arvo itsessään, ja joka on arvokasta yhteiskunnalle, yhteisöille ja yksilöille.

Sodankäynnin metaforat eivät ole osuvia kuvaamaan Suomalaisen Tiedeakatemia toimintaa ja pyrkimyksiä. Hissipuhe termikin on ehkä liiallisen bisnes-henkistä. Toisaalta Suomessa on käytössä noin 60 000 hissiä. Hissimatkoja tehdään arviolta yli puoli miljoonaa vuodessa. Hissipuheella voi siis olla yllättäväkin kysyntää. Ja sen taitaminen on meille kaikille paitsi hyödyllistä, myös strategisesti mielekästä.

*Helsingissä 29.4.2021
Pekka Aula*

Suomalainen Tiedeakatemia järjesti 14.9.2020 teemaillan "COVID-19, tiede ja kriisinkestävyys". Tilaisuuden tallenne on toistaiseksi katsottavissa www.acadsci.fi.